

[Jan Køpke Christensen]

mange reklamefremstød om at nedbringe netop disse.

Forholdet mellem sundhed og sygdom, forebyggelse og helbredelse, kan billedligt talt sammenlignes med en flod, der skal stoppes. Floden begynder som en lille kilde, der udspringer fra toppen af et bjerg. Jo længere kilden får lov at løbe, jo større bliver den. Efter en vis strækning er kilden så blevet til en stor og kraftig flod. Floden er nemmere at stoppe, jo tættere på udspringet man forsøger. Det vil være forbundet med store anstrengelser og kræve enorme ressourcer, hvis floden skal stoppes, hvor den er størst, det er klart.

På samme måde forholder det sig med forebyggelse og helbredelse af sygdom. Det optimale er, at den forebyggende indsats er så effektiv, at sygdom aldrig opstår. Hvis sygdom opstår, skal den så vidt muligt behandles og kureres i begyndelsen, som jeg nævnte det tidligere. Hvis sygdommen får lov til at udvikle sig, kan det blive vanskeligt og ressourcekrævende at kurere den.

Når vi så diskuterer forebyggelsespolitik, er det væsentligt at være opmærksom på, at det er meget farligt at leve. Banalt sagt kunne man sige, at man kan dø af at leve! Mange mennesker vælger frivilligt at leve på en måde, der risikerer at nedsætte deres levealder. Mange vælger frivilligt at udøve sundhedsskadelige aktiviteter vel vidende, at de er farlige. Det skyldes en personlig afvejning af fordele og ulemper for det enkelte individ.

De mest kendte eksempler på sådanne aktiviteter er, som nogle har været inde på i dag, rygning, overdreven indtagelse af alkohol, forkert ernæring, farlige eller overdrevne sportsaktiviteter, farlig erhvervsbeskæftigelse og hyppig færden i trafikken.

Det er meget vigtigt, at valget af frivillig udøvelse af farlige aktiviteter respekteres. Ofte er farlige eller potentielt farlige aktiviteter en væsentlig del af livskvaliteten hos de udøvende. Anderledes forholder det sig dog, når der er tale om ufrivilligt at blive udsat for sundhedsrisici.

I afsnit 51 i redegørelsen bruges der tre linjer på at omtale problemerne med selvmord. Når det tages i betragtning, at Danmark desværre er et af de lande i verden, der har den største selvmordsrate, er det uacceptabelt og utilstrækkeligt, at der ikke gøres mere ud af

dette store og meget alvorlige problem. For nylig er det fremkommet, at der i gennemsnit er ca. tre personer om dagen, der begår selvmord. Det er et foruroligende stort tal. Derfor ville det have været rimeligt, om der var gjort en del mere ud af netop dette område.

Jeg har tidligere fremført, at samfundsudviklingen hastigt bevæger sig i en retning, der fratager den enkelte personlig frihed, handle- og valgmuligheder. Samtidig bliver den enkeltes skattebidrag større og større. Mange har vanskeligt ved at få deres privatøkonomi til at hænge sammen. De enorme skatter og afgifter yder et væsentligt bidrag til netop dette.

Et af de mest groteske eksempler blandt mange er en sag, som vi for nylig så i Ekstra Bladet, en sag om en ung forfatter, der har haft en yderst beskeden indtægt. Indtægten var så beskeden, at skattemyndighederne nægtede at tro det, hvorfor kunstneren skattemæssigt blev lignet til et langt højere beløb. Dette kunne han imidlertid ikke betale, hvorfor han måtte flygte i skattely i Tjekkiet. Det er kun et eksempel blandt mange på, hvordan systemet i dag ødelægger den personlige frihed og dermed velfærden og sundheden for det enkelte individ.

Overvågningen, kontrollen, registreringen af den enkelte intensiveres mere og mere. Kort sagt står vi i en situation, hvor velfærdsstaten ikke giver tryghed, men i stedet skaber isolation og usikkerhed. Personer, der i nød henvender sig til offentlige myndigheder med bøn om hjælp, er ikke længere individer, men blot numre. De nye sygesikringskort er allerede forberedt til at kunne rumme et hav af personlige oplysninger. Jeg har kendskab til, at man i Indenrigsministeriet arbejder med en endnu mere effektiv mulighed for registrering gennem personlige plastic- og magnetkort.

Faktisk er det kendetegnende, at samfundsudviklingen ikke er bestemt af politiske reservationer over for alskens registrering og kontrol, men snarere af de tekniske muligheder for det samme. Vi har nået et punkt, hvor den førte politik ikke øger den enkeltes velfærd, men i stedet indskrænker. Det vil ikke vare længe, før det åbent vil blive erkendt, at enkeltindividerne er til for systemet og ikke omvendt.

Som det antydes i redegørelsen, er det ikke muligt at give en nøjagtig og fyldestgørende beskrivelse af, hvilke forhold der er optimale